

Kunnskapsdepartementet

Til: Sekretariatet for Lesekommisjonen

Cc: Universitetet i Oslo, Institutt for lærerutdanning og skoleforskning

Att: Professor Marte Blikstad-Balas

Oslo 21.06.2026

Jeg viser til rapporten Riksrevisjonen la frem 16.06.26 om norsk skole, der det bl.a. kommer frem at om lag hver tredje elev går ut av grunnskolen uten tilstrekkelige ferdigheter i lesing og regning.

Resultatene må, slik jeg ser det, kalle på grunnleggende holdningsendringer i forhold til innholdet i landets barnehager.

Min faglige innsikt og erfaringer tilsier at utfordringen kan ikke løses utelukkende gjennom tiltak i skolen.

Grunnlaget for gode lese og regneferdighet legges før skolestart. Barnehagebarn som utvikler et godt språk og livsmestring - en sunn selvfølelse og emosjonell intelligens, har betydelig større forutsetninger for å kunne trives og tilegne seg læring når de begynner på skolen.

Utdanningsdirektoratet (Udir) har finansiert to digitale løsninger for barnehagen

EQTA fikk innvilget totalt 6 millioner kroner i utviklingsmidler fra Udir i 2022 og i 2023.

Midlene ble tildelt etter en konkurransebasert utlysning for utvikling av læremidler rettet mot forebygging av lese- og matematikkvansker iht. rammeplanen for barnehagen. Løsningene ble godkjent av Udir 25.01.24 og 03.09.25.

- Den ene løsningen gir faglig støtte og veiledning til de voksne i barnehagen.
- Den andre løsningen har en animert figur, apen Ask, som ved hjelp av ansikts-gjenkjenning lærer barna tegn-til-tale.

Begge løsningene har som mål å styrke barnas språktilegnelse og gi veiledning til de voksne i forhold til hvordan de kan gi leken økt innlæringsverdi og møte barna på måter som fremmer deres livsmestring og emosjonelle kompetanse.

EQTA står overfor en betydelig utfordring

En utbredt forestilling i samfunnet vårt sier: *«alvoret begynner når skolen begynner»*.

Forskning peker imidlertid i en annen retning. Dagens kunnskap om hjernens utvikling, tilegnelse av språk og betydningen av en sunn selvfølelse, viser at de mest avgjørende utviklingsprosessene skjer i årene **før** skolestart.

Jeg er derfor takknemlig for at mandatet som Lesekommisjonen har fått fra regjeringen ivaretar barnehagene, i tillegg til tidlig og helhetlig oppfølging, slik det står:

«Regjeringen mener det er behov for samlede og kunnskapsbaserte råd som kan støtte barnehagene og skolene, redusere variasjoner i kvalitet og sikre at alle barn og elever får tidlig og helhetlig oppfølging for å bli motiverte og gode lesere.»

Faglig innsikt og erfaringskunnskap

Mitt engasjement for dette arbeidet strekker seg over flere tiår. I perioden 1986–1989 deltok jeg, sammen med bl.a. Bente E. Hagtvat ved Universitetet i Oslo, i et forskningsprosjekt med fokus på hvilke ferdigheter barn bør mestre før de møter den mer formelle leseopplæringen i skolen, for å utvikle gode leseferdigheter.

Resultatet ble dokumentert bl.a. i boken *Lek med språket*, av Hagtvat og undertegnede:

«Tre kull seksåringer – til sammen 50 barn, fikk et daglig tilbud på fire timer hvor de kunne utforske og mestre stadig nye sider av skriftspråket. Alle barna hadde lært å lese og skrive innen juni i 1. klasse (tilsvarende dagens 2. klasse). De fleste lå betydelig over sitt aldersgjennomsnitt på standardiserte lese- og skriveprøver sammenlignet med kontrollgruppen.»

Etter forskningsprosjektet skrev jeg hovedfag om samme tema. Senere var jeg faglig veileder i tre år for førsteklasseleererne i Bærum kommune da seksåringene gikk over fra barnehagen til skolen.

I tillegg er jeg drivkraften bak konseptet EQ-barnehage. EQ står for emosjonell intelligens. I dag finnes det 15 EQ-barnehager i Norge. Dette er barnehager hvor en viss andel av de ansatte har gjennomført opplæring i EQ-kompetanse for bedre å kunne støtte barnas utvikling av livsmestring. For mer informasjon se: <https://eqi.no/hva-eq/eq-barnehage/>

Veien videre

I mandatet til Lesekommisjonen står det bl.a. at kommisjonen skal gi anbefalinger:

«Til barnehagene om hvordan barnehagen kan bidra til å utvikle barnas leselyst, leseglede og språk.»

De digitale løsningene er gratis til alle landets barnehager frem til 1. september 2030 og de er tilgjengelige via nettbrett, mobil og datamaskin (se: eqta.co).

For å kunne påvirke innholdet i dagens barnehager, hvor brorparten av de voksne er uten pedagogisk utdanning, vil en slik digital støtte og veiledning kunne bidra til å gi barnehagene et pedagogisk løft og barna våre en bedre start i livet.

Jeg ser frem til å høre fra dere.

Herdis Palsdottir

Faglig ansvarlig og grunnlegger